

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű rajsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-takarékpénztári csekk- és kifizetés számla 10489. sz.

A pacsirta.

„Még alig érezzük a tavasz első lehelletét; még nyugszik minden, mikor a kis „tavasz hirdető“ — kedvenc emberét: a „szántó-vetőt“ már ébresztgeti téli pihenéséből és serkenti a munkára s biztatja a szántásra. Égre törő dala még a rönlott szívű embert is közelebb vonzza az örök Isten színe előtt...”

Békében ez így van s vajjon mi akadályozza most, a körülöttünk izzó lávaként forrongó, képzeletet felülmúló erővel tomboló világháború közepette is, hogy ne így legyen!?

Hála vitéz hadseregeinknek, mi itthon nyugodtan szánthattunk, vethettünk. Ide az ellenség srapel-, gránát-, gépfegyver- és ágyútüze nem hatol el... Használjuk fel a kedvező alkalmat s minden talpalattnyi földet vessünk be!

Hazay báró honvédelemügyi miniszter a hadvezetőséggel egyetértésben lehetővé tette, hogy minden katona, akinek mezőgazda hivatása van és nincsen a legszélsebb harcoló-fronton, a tavaszi és nyári gazdasági munkák végzésére szabadságot kapjon, de csak úgy, ha önmaga is becsületbeli és hazafias kötelességének tartja ezt a szabadságidőt kizárólag saját maga, falubeli gazdatiszai, esetleg más községbeli gazdaemberek földjének megművelésére fordítani...

Azt mondja rendeletében a miniszter: adok embert, sőt igazállatot is a föld megműveléséhez, de feltétlenül szükséges, hogy ezek az emberek idejüket a nagy cél elérésére fordítsák.

Azzal a katonával, aki nem

erre fogja használni, majd katonásan el is fognak bánni.

Ez a lényege a magyar honvédelemügyi miniszter legújabb rendeletének.

Mi a sürgős teendő tehát a perifériákon, az egyes vármegyékben?...

Egy korábban kiadott kormányrendelet életre hívta a vármegyeyei, járási és helyi munkabizottságokat s ezeknek megszemenő jogot korlátlan beleszólást biztosított a mezőgazdasági munkák irányítására. Bizonyos mértékig a gazdatársadalmi szervezeteket is felruházta ezzel a joggal a kormány.

Csakis e munkabizottságok útján lehet katonai lovakat, hadifoglyokat kapni. Egyszóval a kormány amikor a hadsereg nélkülözhető erejét a mezőgazdaság szolgálatába állította, már eleve számított arra, hogy a munkánál az irányítást a társadalom veszi a kezébe.

Most tehát már itt a legfőbb ideje annak, hogy ezek a bizottságok a kibocsátott rendelet szellemében munkájukat derekasan megkezdjék és hazafias lelkesedéssel folytassák.

Nyítsák ki a szemüket s ahol csak egy parányi bevetetlen vagy megmunkálatlan föld van, ne hagyják azt paragon.

Okos munkabeosztással arra törekedjenek, hogy minden gazda, de különösen azok, akiknél nincs itthonmaradt munkaerő — segítséget kapjon.

Falról-falura hirdessék ki azt, hogy a nép kihez forduljon ez ügyben segítségért és az a megbízott aztán esetről-esetre pontosan, lelkiismeretesen, részrehajlás nélkül álljon a nagy ügy szolgálatában.

A társadalom és a hadseregnek ez a közös együttműködése, így minden körülmények között megtermi a maga áldásos gyümölcsseit. Akkor a kis pacsirta bizdító dala is érvényesül:

„Ébredj szendergő élet, ébredj!
Hideg sirodából törj elő.
Boruljon illatos virágban
A színtelen halom, mező!”

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. augusztus 27-én kiadott 249-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (LXII. közlemény.)

Tisztek: Ábrahám Lajos tart. zászlós 1 pót. Hunyadvárm. Hátszeg 1888 hadifogoly (Beresowka, Transbaikalien, Oroszország). — Vallai Károly Frigyes hadapródjelölt 4 sz. Bácsvm. Ada 1894 hadifogoly (Beresowka). — Vónház István tart. főhadnagy 4 pót. Szatmárv. Mezőpetri 1881 hadifogoly (Beresowka).

Legénység: Ábrahám Ferenc pót. 3 pót. Csiklázárfalva 1884 hadifogoly (Pestschanka, Transbaikalien, Oroszország). — Albert János 9 sz. Csikszentdomokos 1893 hadifogoly (Oroszország). — Ambrus Dénes 15 sz. Csikvm. Ujfalu 1893 hadifogoly (Oroszország). — Ambrus György 14 sz. Csvm. Csomafalva 1895 hadifogoly (Oroszország). — András István 11 sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1892 hadifogoly (Oroszország). — Antal Antal 14 sz. Csikvm. Borszék 1890 hadifogoly (Oroszország). — Antal Gergely 16 sz. Csikdánfalva 1895 hadifogoly (Oroszország).

Bács András 9 sz. Csikszenttamás 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bakos István 16 sz. Csvm. Gyergyóremete 1894 hadifogoly (Oroszország). — Balla György 9 sz. Csikszenttamás 1893 hadifogoly (Oroszország). — Balog Mózes 2 sz. Udvm. Bögöz 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bán Albert 2 sz. Udvm. Székely-

muzsna 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bara Márton 9 sz. Csikszenttamás 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bartalis András (Jánosé) 1893 hadifogoly (Remonatnaya, Oroszország). — Bartalis Lázár 11 sz. Csikosobotfalva 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bartalis Ignác pót. 1 pót. Csikdelne 1883 hadifogoly (Pensa, Oroszország). — Bege Ferenc 7 sz. Csvm. Csomafalva 1895 hadifogoly (Oroszország). — Bendek Sándor 12 sz. Udvm. Kénos 1889 hadifogoly (Pestschanka, Oroszország). — Benedek György 11 sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1893 hadifogoly (Oroszország). — Benedek László 7 sz. Udvm. Gyepes 1893 hadifogoly (Oroszország). — Blága Imre 13 sz. Csvm. Gyimesközéplak 1892 hadifogoly (Oroszország). — Blága Péter 16 sz. Csvm. Gyergyósalámás 1888 hadifogoly (Oroszország). — Bodó István (Istváné) 9 sz. Csikszentdomokos 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bogács Ferenc 10 sz. Csikmadaras 1893 hadifogoly (Oroszország). — Bogács Lajos 19 sz. Csikmadaras 1892 hadifogoly (Oroszország). — Both Filip 1 sz. Udvm. Kápolnásfalva 1892 hadifogoly (Oroszország). — Buda Simon Pálé pót. Szolnokdvm. Budafalva 1879 hadifogoly (Oroszország). — Buh István 7 sz. Udvm. Ujszékely 1895 hadifogoly (Oroszország). — Bukur József 16 sz. Marastordavm. Nyárádköszvényes 1894 hadifogoly (Oroszország).

Csáki György pót. Csikdánfalva 1890 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Csergő Vencel 8 sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1896 hadifogoly (Oroszország). — Csibi Sándor 14 sz. Csikvárm. Ditró 1893 hadifogoly (Oroszország). — Csubuka Gábor pót. 3 pót. Csvm. Gyergyóvárhegy 1888 hadifogoly (Pensa, Oroszország). — Csutak József 2 sz. Udvm. Székelykeresztúr 1896 hadifogoly (Oroszország).

(Folytatjuk).

Névjegyek meghívók és mindenféle nyomtatványok készülnek e lap kiadóhivatalában.

Levél

a „Székelyország“ szerkesztő-kiadó-jához.

1916. márc. 20

Élénk érdeklődéssel és odaadó figyelemmel olvastam Orbán Ottó „öreg székely“ báró „53 esztendő Udvarhelyvármegye közigazgatási életéből“ című és a „Székelyország“-ban rég megkezdett és összesen 28 folyó szám alatt közölt cikksorozatát, mert abból az 53 évből 43-at én is itt éltem át és pedig nem mindég mint most, csak indifferens szemlélő képpen, hanem mint a ki úgy Székelyudvarhely város, mint a vármegye politikai, közigazgatási, társadalmi, közmívelődési és közgazdasági életének és fejlődésének egyes mozzanataiban sokszor és sokáig résztvettem, míg a sok intrika és durva erőszak el nem kedvetlenítették (Igy történt az velünk is. Szerk)

Éppen ezért saját tapasztalatom folytán is elmondhatom, hogy a szóban forgó cikksorozat nem csak mint korszak-, hanem úgy is mint személy- és jellem-rajzolás igen érdekes, találó, hű és így méltó volna arra, hogy mint önálló füzet is napvilágot lásson. És bárha közelebről csak minket érdekel: mégis — mint hű tükör — megérdemelné, hogy megmaradjon.

Éppen ezért melegen ajánlom és méltónak gondolom arra, hogy külön füzetben is kiadódjék. . . d.

E megtisztelő levélre válaszul kijelentjük, hogy a szóban forgó dolgozat külön, füzetben való kiadása tervbe volt véve. Azonban épen azok, akiket első sorban érdekelt volna, a szükséges anyagi áldozat hozatalánál — elhallgattak; ezért aztán — miután a tolatkodás nem szokásunk — az ügyet mi sem forszíroztuk Szerk.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyékből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LXIV.

Az 1915 július 13-án kiadott 209 sz. veszteség lajstrom szerint:

Bajka János 24 hgye. 10 sz. Hszvm. Szentivánlaborfalva ms. — Balog János 24 hgye. 10 sz. Csikvm. Gyergyóbékás, meghalt 1915 április 2. — Bandi Mihály 24 hgye. 11 sz. Csikesekefalva ms. — Barabás András 24 hgye. 9 sz. Udvm. Magyar hermány megs. — Barna Péter 21

hgye. 4 élelmz. Tavr. Aranvoslonka 1873 ms. — Bartalis József 24 hgye. 9 sz. Csikszépvíz, meghalt 1915 márc. 3 — ápr. 5. — Bartó Dénes 24 hgye. 10 sz. Csvm. Kásonujfalu, meghalt 1915 ápr. 2. — Beke Gábor egyévi önkéntes tizedes 24 hgye. 9 sz. Csikszentsimon ms. — Benedek Illés 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Árkos ms. — Benedek Károly 24 hgye. sz. 12 Csikbánkfalva, meghalt 1915 ápr. 3. — Bibó Domokos 24 hgye. gépfo. Hszvm. Barátos, meghalt 1915 márc. 3 — ápr. 5. — Bod János 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Lemhény ms. — Boros György tizedes 24 hgye. 10 sz. Hszvm. Kézdimartonos ms. — Bot József 24 hgye. 10 sz. Csikdanfalva ms. — Bota György 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Bodola, meghalt 1915 ápr. 3.

Domokos Géza őrzvezető 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Zágón ms. — Dózsa János 21 hgye. 4 élelmz. To dvm. Aranyo-vár 1876 ms.

Erőss Ignác 24 hgye. 10 sz. Csikesekefalva, meghalt 1915 ápr. 2

Fehér Imre 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Gelence megs. — Fejér János Sándor 24 hgye. 9 sz. Hszvm. Hilib ms. — Ferencz Lajos őrzvezető 24 hgye. 10 sz. Hszvm. Uzon ms. — Fikó József 24 hgye. 10 sz. Csvm. Gyimesfölsőlak, meghalt 1915 márc. 22. — Fülöp Mihály 21 hgye. 4 élelmz. Marostvm. Jobbagytelek 1872 megs.

Gábor Lajos 24 hgye. 10 sz. Udvm. Székelymuzsna, meghalt 1915 ápr. 2. — Gal Antal 24 hgye. 10 sz. Hszvm. Torja megs. — Gergely Imre 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Bölön ms. — Gergely Károly 24 hgye. 10 sz. Hszvm. Maksa ms. — Gravu János 24 hgye. 12 sz. Hszvm. Lisznyó, meghalt 1915 ápr. 3.

György Beniamin 24 hgye. 10 sz. Csikesekefalva, meghalt 1915 ápr. 2. — György Ferenc 24 hgye. 12 sz. Csikkarézfalva ms.

Hajdu Ferenc 24 hgye. 10 sz. Csikesekefalva, meghalt 1915 ápr. 2. — Janó Antal 24 hgye. 10 sz. Csvm. Gyimesközplak ms.

Kajsa Ágoston őrzvezető 24 hgye. gépfo. Csikverebe, meghalt 1915 márc. 15 — ápr. 5. — Kénya Ferenc 24 hgye. 11 sz. Hszvm. Zágón, meghalt 1915 ápr. 5 — Kopacz Lajos 24 hgye. 10 sz. Csikeseke ms.

(Folytatjuk)

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhadadása s így mindnyajunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország“-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Hogy mérjük a lázat?

— A „Tuberkulózis“-ból. —

Bármilyen egyszerűnek látszik is a kérdésre a felelet, mégsem fölösleges, ha a legfontosabbakat elmondjuk arról, miként kell banni azzal a hőmérővel, amellyel bizonyos esetekben a test hőmérsékét akarjuk megismerni, vagy azt ellenőrizni. A belsegek minél korábbi fölismerése minden családnak elsőrangú érdeke és mindenkire egyaránt óriási jelentőségű. Az eddigi tapasztalatok, melyeket orvosok bemondásaiból és tudóbeteggondozó-intézetek életéből merítettünk, azt mutatják, hogy ennek az egyszerű kérdésnek a taglalása sem fölösleges, mert a hőmérővel banni tudás nagyon sokszor hiányzik még nemesak a nagyobb gyermekek, de felnőttek között is. Nem érdektelen tehát a betegpénztárak tagjai, gondozó-intézetek betegei, humánus egyesületek támogatottjai szempontjából, hanem a kérdésre itt nyilvánosan felelünk.

Egészséges ember testhőmérsékete a hónaljban 36,2 és 37,3 fok Celsius között ingadozik. Ez a testhőmérsék szabályszerűen ismétlődő napi ingadozásokat mutat, melyek a külső befolyásoktól teljesen függetlenek és pedig úgy, hogy a testhőmérsék reggeltől estig állandóan emelkedik, majd estétől reggelig folyamatosan csökken. A napi ingadozások legmagasabb foka a délutáni órákra esik, míg a hőmérsék a kora reggeli órákban mindig a legalacsonyabb.

A test hőmérsékét akkor mondjuk lázasnak, ha az 37,3 fokon fölül van. De még azt a hőmérsékét sem tarthatjuk rendesnek és már a 37,3 fokos testhő is emelkedettnek tekintendő, mihelyt oly napszakban mutatkozik, például a kora reggeli órákban, amikor egyébként a hőmérsék alacsonyabb szokott lenni rendes körülmények között.

Minden családban legyen megbízható, pontos, lehetőleg bitelesített hőmérő.

I. Mikor kell hőmérsékét mérni?

Ha a család valamely tagja az általános közérzésének zavarait észleli, ha nagy fokú levertséget, borzongást, vagy forróságot érez, akkor a hőmérés már indokolt. Ilyenkor mérjük is hőmérsékét, amelyet föl kell jegyezni.

Ha a hónaljban ismételt hőmérsék 37,3 fokot, vagy ennél magasabb hőt mutatnak, az orvos tanácsa kérendő ki, akinek az addig mért és följegyzett hőmérséket be kell mutatni. Ezek a köldökben végzett hőmérések arra szolgálnak, hogy figyelemessé tegyenek fenyegető, komoly megbetegedésekre és alkalmasok is arra, hogy sokszor ilyeneket még csirájukban elfojtsanak. Minél hamarabb és korábban ismerünk föl valamely betegséget, annál nagyobb a valószínűsége a gyógyulásnak.

II. Hogyan kell a test hőmérsékét mérni?

A test hőmérsékét legbiztosabban a Maximal-hőmérővel mérjük.

A hőmérő fokokra (Celsius szerint) van beosztva. Ez a fokos beosztás a hőmérő üvegcsővéen belül elhelyezett keskeny, fehér, porcellánlapon számokkal van jelezve. Az egyes fokokon belül újra tíz egyenlő részecske van a távolság beosztva. Megfigyeljük azt a vonalat, ameddig a higanyoszlop emelkedett és leolvassuk először az egész fokot (például 36, 37, 38, 39 stb.) és ehhez hozzászámoljuk még azokat az apró vonásokat, amelyek a higanyvégéig olvashatók, ehhez a higanyvéghez legközelebb eső számtól. Például: a 36,8 annyit jelent, hogy a 36 fokon még van 8 kis vonás, vagyis 8 tized fok. A betegápolás körében használatos hőmérőknek fokbeosztása csak azokra a fokokra terjed ki, amelyek az emberen előforduló hőmérsékek mérésére szükségesek, úgy, hogy a testhőmérők rendszeren csak 35—42 fok Celsiusig mutatják, vagy mérik a hőmérsékét. A hőmérsék mérése rendszerint a hónaljban eszközölődik, ritkábban mérik a hőmérsékét a végtagokban. A végtagokban mért hőmérsék körülbelül fél fokkal magasabb, mint a hónaljban mért szokott hőfok. A szájból való hőmérést, mely közvetlenül a nyelv alatt eszközölődik, a szabadban tartózkodó betegeknek csak akkor végezzük, ha erre különösebb orvosi rendelkezés van.

(Vége köv.)

Irodalom.

Olcso Jókai. A nagy költő műveinek ebből a népszerűvé vált kiadásából a háború kitörése óta most jelent meg az első 10 számból álló sorozat. Pedig Jókai Mór művei a vérviharos napokban a legnagyobb vonzóerőt gyakorolják az olvasó közönségre. S hogy az olvasók — úgy itthon, mint a fronton — mai nap újult sovárgással szomjuhozzák a lelkeségnek, a hazafiasságnak, az önfeláldozásnak, a derűnek azt az örökifjú szellemét, mely Jókai írásaiból árad: az előző generációk öntudatlan öröksége, apáinké és nagyapáinké, akik a nemzeti elnyomatás éveiben Jókai írásaiból merítették erőt szomorú jelenük elviselésére és reményt az új, erős és boldog Magyarország elkövetkezésébe. A Jókai öröksége az, mely a mai hős generációba él s mely megacéloítja a csatasorban küzdők karját és lelkét s a Jókai öröksége az, mely az itthonmaradottakat önfeláldozással, kitartással és a végső győzelemben való rendületlen hittel tölti el.

Jókai a nagy lélekformáló, népének prófétája, vezetője és gyámola él és hat, soha jobban, mint a mai nap. Munkáinak az Olcso Jókai sorozatában megjelenő füzetek pedig

egyenesen arra vannak hivatva, hogy a legtagabb néprétegek számára nyitassanak utat a költő szelleméhez. A most megjelent művek a következők: 211 sz. Egy nagy élet apró emlékei II. füzet. 222. sz. Petőfi eszméi. 213—217 sz. Görögül. 218—219 sz. Sirközlöny. 220. Humoros apróságok.

Az Ocsó Jókai egy-egy száma 40 fillért minden könyvesboltban és vasúti állomáson kapható.

Kiképzés.

Irta: Gábor Andor.

(A katonák, csupa mindenféle uriember, aki untauglich volt és most mint béosztályú népfőlkéző kiképzés alatt van: állnak a kaszárnya-udvar közepén.)

A káplár (előttük áll és beszél): Mélyen tisztelt uraim! Nem bundások és nem poros fülek, nem prófuntupsztitók és nem zöldhasúak, hanem igen is, mélyen tisztelt uraim, ezennel megkezdem az önök katonai kiképzését, vagyis más szóval az önök katonai kiképzését.

Valaki (a sorból, akinek ez tetszik és nem tudja még, hogy hogyan is van ez katonáéknál): Nagyon helyes!

A káplár (odanéz és nem mondja, hogy kuss látszik a torkán, hogy ezt a kussot lenyeli s aztán folytatja): Jól tudván, hogy az urak nem ugyanaz, mint a rendes újonc-jutalék és kapitány ur Krcsmarik is megmondván, hogy ha még olyan piszok utolsó népek volnának, akkor is megkülönböztetett udvariassággal bánjak az urakkal, én most udvariasság megkülönböztetéssel fogom megkezdni az önök katonai kiképzését, vagyis másszóval az önök katonai kiképzését.

Valaki: Köszönjük szépen a káplár urnak.

A káplár (odanéz, kis szünetet tart, előbb nem felel, de aztán mégis felel): Ne méltóztassék! Ne! Ha a káplár beszél, akkor a regruta ur nem méltóztatik. Ha a káplár akármit mond is, a regruta be kegyeskedik fogni a pampuláját. Be! Be! Arrul szó sincs, hogy be ne fogja. De ezt csak úgy mellékesen mondom.

Valaki: Hiszen értjük, káplár ur.

A káplár (megcsóválja a fejét): Nem „hiszen értjük-káplár-ur”. Nem arrul van a beszéd, hogy „hiszen értjük káplár-ur...” hanem arrul, hogy hallgatunk, káplár ur amikor én beszélek. Akkor mind hallgatunk, de úgy hogy hallgatunk ám, mélyen tisztelt uraim, mint ahogy a csukaszürke csukahall hallgat a vízbe, de nem mikor él, hanem mikor már négy hónapja megdöglött. Ugy hallgatunk.

Valaki: Hát hallgatunk is, ami azt illeti.

A káplár (érzi, hogy minden hiába. Beletekint a saját tenyerébe, amely viszket, de aztán visszaereszti a tenyeret a comb mellé): No, most áttérünk a voltaképpen kiképzésre,

vagyis más szóval az urak kiképzésére. Kérem az urakat, sziveskedjenek igenyesen állni. Igenyesen, mint a sinyór, igenyesen, mint a jegénye és nem olyan puklásan, bütykösen, ráncosan, zötykösen, fergesen, mint a kávéházi klejderstockk, mikor gyomorgörce van. (Végig megy a soron és mindenkit jóságosan megigazgat, de közben pihen és sóhajt és egy-egy mozdulatából kitetszik, hogy sokkal könnyebben ütné agyon valamennyit.) Így ni, kérem, így ni, könyörgöm. Öröm ám az ilyen intelligens legénységet oktatgatni. Na most, mélyen tisztelt uraim, ha aszondom, hogy jobbra nézz, akkor az nem azt jelenti ám, uraim, hogy, teszem föl, balra nézz. Világért se azt jelenti. Mikor azt mondom, hogy jobbra nézz, akkor az urak lesznek szivesek orcáikat mind, de egyhangulag, jobbfelé fordítani. És egyszerre. Csak éppen mikor mondom jobbra nézz, akkor az nem azt jelenti, hogy mindegyiknek külön-külön mondanám, hogy jobbra nézz. Tehát, mint már volt szerencsém említeni: jobbra nézz. (Senki sem mozdul.)

A káplár: Mért nem kegyeskedtek orcáikat a megbeszélés szerint, jobbra fordítani?

Valaki (felelni akar, de csak a szájkinitásig jut el)

A káplár: Felelni méltóztatol?! Ne méltóztassál felelni, ön! Ha én kérdezek... ha a káplár kérdez, az nem azt jelenti, hogy a regruta felel. Nem. Nem. esedezem. Én addig kérdezhetek, amíg az urak meg nem penészhednek odabenn a glédában, de felelni azért nem muszáj. Nem muszáj! (A szeme szikrázik.) De nem is lehet! (Megnyugszik.) Voltam bátor azt vezényelni, hogy jobbra nézz s önök mégsem fordították jobbfelé ábrázataikat. Miért nem?

Valaki (felelni akar).

A káplár (vérfagylalóan néz oda): Nana! (Megnyugszik.) Miért nem?

Valaki (beugrik és felelni akar).

A káplár (szenvető hangon): Cincorgok alássan: ne kegyeskedjék méltóztatni. Mert nem méltóztathatik annyi zápfog lenni a... De ezt csak úgy megemlítettem Egyebekben pedig, ha még egyszer azt mondom, hogy jobbra nézz, akkor minden arc, amely az urakhoz tartozik, legyen szívélyes jobbfelé fordulni. És ne tessenek utólag azt mondani, hogy azt hittük. Mert a hit, ha szigorúan vesszük mégis a templomba való, ez pedig itt a kaszárnya volna, vagy mi, ámbár a fehérszakállú jószágosan jó atyauristen nem bánik olyan finoman a mennyei rózsáskert rácsos kapuján kikönyöklő ici-pici pufók angyalkákkal, mint én itt az urakkal... istenük ne legyen (Harsányan:) Jobbra nézz!

Valaki (balra néz).

A káplár (elsápad a fájdalomtól): Instálom... nem úgy gondoltam, hogy harminc ur jobbra nézzen, egy ur meg balra. Mert ha úgy gondoltam volna, akkor úgy kommandiroztam volna, hogy harminc jobbra, egy meg balra. Meg aztán... az a fő,

hogy merre is van az a jobbra... Az a jobbra csak arra van, amerre a jobbkez van. Amerre nincs a jobbkez, arra már nincs jobb. Ha vesszük például a balkezet, az már nem jobb. Legyenek szivesek tehát és ehhez tartásuk magukat a mélyen tisztelt urak már a közel jövőben is. (Ordít:) Jobbra nézz!

Valaki (balra néz).

A káplár (megmered a kintől. Letörli homlokáról a verejtéket, reszkető térddel, egészen halkán): Drága jó uraim... az Isten áldja meg magukat... adjanak össze egy kis pénzt és béreljenek egy paraszti közlegényt valami csekély napszámért... egy regrutát, aki folyton itt legyen, míg én az urakat egzecucérozom... aki nem selyemkeszkenő, aki nem nyujhozzám-virágszál... aki... egy szóval, a kinek lebömbölhetem a bőrt a pófájáról... mert így vagy az urak nem tanulják meg a jobbra nézz-t, vagy én repedek egészen apró darabokra!

HIREK.

Ebben a világháboruban

hala a Mindenhatónak, eddig nekünk kedvezett a hadi szerencse — mondotta M. Székely János iparos tanuló iskolai igazgató Kézdivásárhelyt az iparos tanuló-iskola márc. 16-iki hazafias ünnepélyén — s erős a hitünk, hogy a végső győzelem is a miénk lesz. Kötelességünk azért a háború tanulságait számbavenni, megtartani s jövőben cselekedeteinkben irányadónak tekinteni.

Tanulságok ezek:

1. Nem a nagytömegeké, hanem azé a hadseregé a győzelem, amelyet a hazaszeretet s igazságának tudata lelkesít s amelyet a nemzet szeretete körülövez, a nemzet áldozatkész-sége mindennel ellát, vele érez, vele örövend s vele szenved.

2. Hatalmas szövetségesünk, a nagy Németbirodalom példája tanítson meg minket arra, hogy törekedjék az ifjuság rendre, takarékoságra, tisztességre, józan életre, komoly munkára, akármi fele pályán legyen az előrehaladásra, folyton tanulásra, kitartásra, a célért való lelkesülésre, a társadalom különféle rétegeinek szervezésére s hogy mindig azt tartuk szem előtt: Egy mindnyájunkért s mindnyájan egyért. Így nem lesz senki önző s nem lesz csak magáért élő.

3. A harc téren, a lövészárokban a háború katonáink között megteremtette az egyenlőséget, mert a nagy ur, vagy a napszámos, a bankár, vagy a koldus, a herceg vagy az egyszerű iparos egyformán küzd a hazáért, egyformán ki van téve a halál veszélyének. Megteremtette a bajtársi szeretetet, a vallásos érzést. Ezt kell átültetni az itthonmaradtak lelkébe, mert csak úgy heverhetjük ki a világháború csapásait,

ugy lesz nemzetünk erős és hatalmas, ha a háború tanulságai átalakítják a társadalmi gondolkozását, megfinomítjuk erkölcsi érzéseit s kiküszöbölik a vérontásnak veszedelmes c-irait.

— A Székelyföld leírása. A

«Székely-Egyesület» Budapesten, március 12-én megtartott közgyűlésében Gagyí Jenő bejelentette, hogy egy székely főúr Bárány Orbán Balázs «A Székelyföld leírása» című nagy értékű, de már elfogyott és könyvtári uton többé nem kapható munkájának átdolgozására és pótló kibővítésére 30 ezer koronát ajánlott fel és hogy a mű újra szerkesztésére egy bizottság már meg is alakult. Mi is nagy örömmel vesszük tudomásul ezt a bejelentést nem csak azért, mert a tekintélyes összeg székely főúr adománya, hanem azért is, mert ez által a fáradhatatlan buzgalmu- és puritán jellemű Bárány Orbán Balázs hí székely hazafi emléke fog ismét föltámadni és új életet nyerni, amire méltó is. És mi hisszük, hogy Udvarhelyvármegye történetének ismertetésénél az Orbán Ottó báró a «Székelyország» hasábjain csak most megjelent korrajzának adatait használna jól fellehet használni, illetve be lehet illeszteni és már csak ezért is jó volna az Orbán Ottó báró «53 év Udvarhelyvármegye közigazgatási életéből» című cikksorozatát külön lenyomatban is kiadni. ...d.

— **Új zászlós.** A székelyudvarhelyi 82-es gyalogezred parancsnoksága a harc éren Stein S. Zsigmond hadapródot, a „Székelyország” derek munkatársát — zászlósnak léptette elő. A jól megérdemelt előléptetéshez őszintén gratulálunk!

— **Tél is lesz még** — habár hivatalosan szintén beköszöntött március 21-én a tavasz. Így gondolkozik Dr. Bernády György, a székely főváros és Marostordavármegye praktikus főispánja. A kormánynál kieszaközölte, hogy 500 famunkában jártas hadimunkást szabadságoljanak egyelőre 3 hónapra. Egyik fakeskedő cég erdősegeiben az így kitermelt fának kétötöde a hadsereget, kétötöde Marosvásárhely városát és egyötöde az erdőtulajdonos céget illeti meg. A székely főváros közönsége mindenestre hálás a főispán gondoskodásáért és egy aggodalommal kevesebbel néz eléje — a természet rendje szerint bekövetkező telnek. Nekünk úgy tetszik, mintha Dr. Bernády előrelátása példaadó volna. Vajjon nem lenne-e célszerű — másutt is követni? A gondos méhecske nyáron gyűjtöget, míg a tücsök ciripelget...

— **A vezérigazgatónak** — mint a nagyváradi kir. ítélőtábla eldöntötte — nem egy évi, hanem csak három havi felmondás jár. Ennyit adott a B-i Takarékpénztár vezérigazgatójának.

— **A fémtárgyak rekolorálására** kitűzött határidőt 1916 július 31-ig meghosszabbították.

— **Az öreg honvéd őrmester.** Annak idején, 9-ik hónappal ezelőtt megirtuk volt a „Székelyország”-ban, hogy **Tamás János** nyug. m. kir. csendőrőrmester, aki Székelyudvarhely városnál végrehajtói állást töltött be, önként jelentkezett a világháboruban való harctéri szolgálatra. A brassói 24-es székely honvéd gárdaezredben azóta végig küzdött egy tucat ütközetet a muszkával szemben. Mint címzetes őrmester nyert beosztást a 7-ik századhoz. Később a II. zászlóaljnál törzsvezető, majd valóságos őrmester és múlt év december elseje óta törzsőrmester s egyszersmind egy gépfegyver- és aknavetőosztág parancsnoka lett. A vitéz törzsőrmester, aki a 43—50 évesek korából való s akit a közelebről bevonult öreg újoncok kiképzésére, mint intelligensebb altisztet a hadosztályparancsnokság a harcterről haza akart vezényelni, a zászlóalylehallgatáson így felelt:

— Önként jöttem a hazáért harcolni. Itt akarom a világháborút végig küzdeni vagy a hazámért meghalni!...

Tamás János, az öreg törzsőrmester 14 napos szabadságra haza érkezett családjához, de április 3-án ismét visszamegy a frontra Székelyudvarhelyről, hogy „végig küzdje a nagy világháborút vagy a hazáért meghaljon”. Igazán meg lehet az ilyen veterán öreg harcosok példás lelkesedése ma, a világháború 20-ik hónapjában. Hej, mert „Nem fajult el még a székely vér, minden kis cseppje drága gyöngyöt ér!” Őszinte székely testvéri szeretettel kívánjuk Tamás törzsőrmesternek, hogy a világháborút teljes egészségben végig harcolja és minél több székely testvérünk társaságában — dicsőséggel térjenek haza, békés családi tűzhelyükhöz!... Isten segítse!

— **Közel hat millió** korona összegegyeztetek a csikvármegyei erdőbirtokosságok az I., II. és III. kibocsátású hadikölcsönre. Itt említjük, hogy a III. hadikölcsön kötvényei már mindenütt átvehetők, ahol a jegyzések történtek. Kikötés van arra is, hogy közelebről új hadikölcsön kötvények kerülnek kibocsátásra. Ennek egységes támogatására a rkath. püspöki kar múlt héten állapodott meg.

— **Tüzeset** nagyon gyakran fordul elő Kézdivásárhelyt, hol a hó 20-ára virradó éjjel fél kettőkor is felütötte a fejét a vörös kakas. Ezuttal Rácz Tamás kertmegeucái gazdálkodó esüret gyújtották fel, amelytől aztán a mellette lévő istálló is elhamvadt. A csűrben 20 métermázsányi gabona, nagyobb mennyiségű répa és több szekér széná égett oda. A kár a 4000 K-át meghaladja.

— **Jó időről gondoskodunk...** Ama boldog időkben, mikor még béke volt, a címűl vett jelmondat a majálisok és nyári mulatságok meghívóján szerepelt — mint tréfás megjegyzés — anélkül, hogy valami reá-

lis értékkel bírt volna. Ezután azonban, ha majd a béke ismét helyreáll és a rendkívüli viszonyok helyét felváltja a jó edv, már inkább oda lehet írni a meghívókra, hogy: „Jó időről gondoskodunk”. Vozáry Pál főmérnök ugyanis olyan „időgép”-et talált fel és tart működésben Budapest fővárosban, amellyel az esőt módjában áll elűzni. Erről a villamosszággal működő „időgép”-ről, a „Magyarország” immár rendszeres jelentéseket közöl. Tehát bizalom és reménység. Amit eddig csak az Őris-ten tudott megeselekedni, ezennel az emberi tudománynak is módjában lesz produkálnia. Szóval „Jó időről gondoskodhatunk”.

— **A könyvek bizonyító erejéről.** A kolozsvári kir. titelótábla kimondotta, hogy a kereskedelmi könyveknek bizonyító ereje csak a jog-címre és mennyiségre terjed ki, de már az ügylet létrejötte, vagyis az áruk megrendelése és átadása, azaz átvétele tekintetében a keresk. könyvek nem nyújtanak részbizonyítékot. (M. K. F.)

— **Új bankjegyek** kibocsátásának a tervével foglalkozik a Magyar és Osztrák Bank. Az elhasznált, elkopott régi 20 és 10 K-ás bankjegyeket fogják ujakkal kicserélni.

— **Postaforgalom Orosz- lengyelországgal.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a magyar és osztrák csapatok által Orosz- lengyelországban megszállott területeken Skarzynsko helyen felállított I. oszt. hadtápposta- és távirtdahivatal a magánposta- és távirtdaforgalomba bevonatott. E helyiely tehát ezennel táviratok és postaküldemények ugyanazon feltételek mellett válthatók, mint a többi I. osztályu hadtápposta- és távirtdahivatalokkal.

— **Küldgy-Hadügy** az egyetlen magyar katonai hetilap, mely állandóan közöl aktuális katonai cikkeket, tájékoztató rajzokat és térképeket, új rendelkezéseket stb. Tanácsot ad katonai ügyekben, hirt szerezt a hadbavonultakról. Szerkesztő-sége és kiadóhivatala Budapest, VII. Népszínház u. 16. sz. a. van s a „Székelyország” olvasóinak mutat-

vány számot készséggel küld. Aki megismeri, azonnal megszereti e li-tűnő lapot.

— **Yes—Oui—Si** címmel Dr. **Mikes Lajos** szerkesztésében és **Sármán Arnold** lapulajdonos kiadásában Budapest, III. Lajos-u. 92. sz. a. kitűnő folyóirat jelenik meg az angol, francia és német nyelvek gyakorlati elsajátítására. A „Székelyország” olvasói ingyen mutatvány-számot kapnak, ha azt egy levelező lapon a folyóirat kiadójától kérik.

A világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-es katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Székelyország” c. ujság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a táborba is bérmentesen elküldi a „Székelyország” kiadóhivatala, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — **Rendelje meg azonnal!** Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként

pontosan kapja a „Székelyország”-ot, a székelység hű barátját.

— **Magyar Könyvkiadói Folyóirat.** Havi szaklap a számviteli ismeretek fejlesztésére. Gyakorlati Könyvelő melléklettel félévre 5 korona. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivaltól, mely Budapest VIII. Vasútea 9. sz. a. van; a „Székelyország” olvasói ingyen kapják.

— **A „Magyarország”** egyik legjobb politikai napilap, mely a székelyföldi érdekeket is szolgálja. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VI. Teréz-körút 22. sz. a. van.

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

Veszek minden mennyiségben **egészes** préselt szénát és szalmát vagonba rakva, deszkafedéssel, esetleg saját ponyváimmal fedve, ab feladási állomások.

Veszek továbbá egészséges **tengericsutkát, tengeri szórát, diórönköket, tűzifát** vagononként. **Babot, kölest, kendermagot, lóhere-, lucernamagot** stb. kisebb tételekben is.

Részletes ajánlatot kér **DEUTSCH MIKSA** nagykereskedő, **DÉVA**.

NEMESEK

UDVARHELYVÁRMEGYE

NEMES CSALÁDJAI

© Szerkesztette: **Pálmay József** ©
 családtörténetíró Marosvásárhely,
 Magyarország címeres könyvének ügy-
 vezető szerkesztője.

Ára füzve 16 korona. Kapható **Betegh Pál**
 könyvkiadónál SZÉKELYUDVARHELYT.
 E díszesen kiállított, családi címerekkel
 dusan illusztrált mű, igen becses család-
 történeti adatokat foglal magában.

Szives tudomásul!

Van szerencsém Székelyudvarhely és vidéke nagyrődemű közönségét tisztelettel értesíteni, hogy **brassói jóhirneű cégem raktárából** a székelyudvarhelyi bőjtközépi vásár (**március 30-ika**) alkalmával Székelyudvarhelyt a **Budapest-szállodában** egy izlésesen összeválogatott

női és gyermek-kalap mintagyűjteményt

a legfinomabbaktól a legegyszerűbbekig fogok kiállítani és azokat a **legjutányosabb árban** elárusítani. Szives megtekintést — vételkötelezettség nélkül — kér, kiváló tisztelettel:

Bede Róza női divatkalap áruháza **Brassó.**